

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ નેશનલ બેંક અને અન્ય

વિરુદ્ધ

અશ્વિની કુમાર તનેજા

ઓગસ્ટ ૧૬, ૨૦૦૪

[અરિજીત પાસાયત અને સી. કે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેવા કાયદો:

અનુકંપા પર બેંક સેવામાં મૃત્યુ પામેલા કર્મચારીના આશ્રિતોની રોજગાર માટેની પંજાબ નેશનલ બેંક યોજના:

દયા આધારીત નિમણૂક-પૂર્ણ કરવાની શરતો-નાણાકીય મુશ્કેલીઓ-મૃત કર્મચારીના વારસદારોને રીટ્રાયલ બેનેફીટ નો લાભ મળ્યો-પરંતુ ઉપરોક્ત કર્મચારીના પુત્રએ રીટ્રાયલ બેનેફીટ ના લાભોને ધ્યાનમાં રાખીને તેના પરિવારને કોઈ નાણાકીય મુશ્કેલી ન હોવાને કારણે દયા આધારીત નિમણૂકનો ઇનકાર કર્યો હતો-માન્યતા: દયા આધારીત ધોરણે નિમણૂક એ ભરતીનો સ્રોત નથી પરંતુ લાભ પર અરજીના ખુદા આમંત્રણ પર નિમણૂક કરવા માટે માત્ર એક અપવાદ છે-તેનો ઉદ્દેશ પરિવારને અચાનક નાણાકીય કટોકટીમાંથી બહાર નીકળવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે-આ યોજનામાં રીટ્રાયલ બેનેફીટના ગુણ તરીકે પ્રાપ્ત થયેલી રકમને નાણાકીય મુશ્કેલી નક્કી કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે-તેથી, મૃત કર્મચારીના વારસદારો દ્વારા પ્રાપ્ત રીટ્રાયલ બેનેફીટ ના લાભોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ-તેથી, દયા આધારીત નિમણૂકને યોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવે છે.

સામાવાળાના પિતાનું મૃત્યુ અપીલકર્તા- બેંકમાં ચોથા વર્ગના કર્મચારી તરીકે કામ કરતી વખતે થયું હતું. સામાવાળાએ દયાના આધારે રોજગાર માટે અરજી કરી હતી. અપીલકર્તા દ્વારા આ અરજીને આ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે મૃતકના પરિવારને કોઈ આર્થિક મુશ્કેલી ન હતી કારણ કે પરિવારના વારસદારોને રીટ્રાયલ બેનેફીટ લાભ તરીકે નોંધપાત્ર રકમ મળી હતી.

વડી અદાલત સામાવાળાની દયા આધારીત નિમણૂક માટેના કેસને ધ્યાનમાં લેવાના નિર્દેશ સાથે સામાવાળાની રિટ અરજીને મંજૂરી આપી: વડી અદાલત વધુમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતક કર્મચારીના વારસદારો દ્વારા રીટ્રાયલ બેનેફીટ ના પ્રાપ્ત લાભોને અનુકંપાભરી નિમણૂક માટેની અરજીને નકારી કાઢવાનો આધાર બનાવી શકાતો નથી. તેથી અપીલ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા, અદાલતે

ઠેરવ્યું: ૧. નિમણૂક અરજીઓ અને યોગ્યતાના ખુદા આમંત્રણના આધારે કડક રીતે થવી જોઈએ. દયા આધારીત ધોરણે નિમણૂક એ ભરતીનો બીજો સ્ત્રોત નથી, પરંતુ સેવામાં પોતાના પરિવારને આજીવિકાના કોઈ સાધન વિના છોડીને જતા કર્મચારીના મૃત્યુની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપરોક્ત જરૂરિયાતનો માત્ર એક અપવાદ છે.તેનો ઉદ્દેશ પરિવારને અચાનક આર્થિક કટોકટીમાંથી બહાર નીકળવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે. [૬૦૦-બી-સી]

ઉમેશ કુમાર નાગપાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, [૧૯૯૪] ૪ એસ. સી. સી. ૧૩૮, પર આધાર રાખ્યો હતો.

હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ રાણી દેવી, જે. ટી. [૧૯૯૬] ૬ એસ. સી. સી. જી. ૪૬; ભારતીય જીવન વીમા નિગમ વિરુદ્ધ આશા રામચંદ્ર આંબેકર, (૧૯૯૪) ૨ એસ. સી. સી. ૭૧૮; શ્રીમતી. સુષમા ગોસાઈ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, [૧૯૯૯] ૪ એસ. સી. સી. ૪૬૮; ફૂલપતી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, [૧૯૯૧] સપ. ૨ એસસીસી ૬૮૯; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અન્ય વિ. ભગવાન સિંહ, (૧૯૯૫) ૬ એસસીસી ૪૭૬; શિક્ષણ નિયામક (માધ્યમિક) વિ. પુષ્પેન્દ્ર કુમાર, [૧૯૯૮] ૫ એસસીસી ૧૯૨; યુ. પી. રાજ્ય વી. પારસ નાથ, [૧૯૯૮] ૨ એસ. સી. સી. ૪૧૨; મણિપુર રાજ્ય વિરુદ્ધ મો. રાજોદિન, [૨૦૦૩] ૭ SCC SII; હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ અંકુર ગુપ્તા, [૨૦૦૩] ૭ SCC ૭ ૦૪; હરિયાણા રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ વિરુદ્ધ નરેશ તંવર, [૧૯૯૬] ૮ SCC ૨૩ અને હરિયાણા રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ વિરુદ્ધ હકીમ સિંહ, [૧૯૯૭] ૮ સેક્ટર ૮૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨. વડી અદાલત એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે દયા આધારીત નિમણૂક માટેની વિનંતી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે રીટ્રાયલ બેનેફીટના લાભોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ નહીં. આ ડ્રજ્ટિકોણ કુંતી તિવારીના કેસમાં જે માનવામાં આવ્યો છે તેનાથી વિપરીત છે. આ વર્તમાન કિસ્સામાં, 'પંજાબ નેશનલ બેંક સ્કીમ ફોર ધ ડિપેન્ડન્ટ્સ ઓફ ધ એમ્પ્લોયમેન્ટ ઓફ ધ એમ્પ્લોયીઝ હૂ ડેથ ઇન ધ સર્વિસ ઓફ ધ બેંક સર્વિસ ઓન કમ્પેશનેટ ગ્રાઉન્ડ્સ' નામની યોજના અપીલકર્તા-

બેંકમાં કાર્યરત છે. જો પરિવાર પાસે આજીવિકાના પૂરતા સાધનો ન હોય, ખાસ કરીને કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુઇટી, પ્રોવિડન્ટ ફંડ વગેરે જેવી બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને આ યોજનામાં અનુકંપા સાથે નિમણૂકની વિચારણા કરવાની જોગવાઈ છે. તેથી, વડી અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલા અભિપ્રાયને ટકાવી શકાતો નથી.
[૬૦૨-D-H; ૬૦૩-A-B; ૬૦૩-E-F]

જનરલ મેનેજર (D & P. B.) વિ. કુંતી તિવારી, [૨૦૦૪] ૭ SCC ૨૭ ૧ પર આધાર રાખ્યો હતો.

દીવાની અપીલીય હકૂમત: દીવાની અપીલ નંબર ૫૨૫૬/૨૦૦૪.

D. B. C. S માં રાજસ્થાન વડી અદાલતના ૧૬. ૧૦. ૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી. A. No. ૬૩૯/૨૦૦૩.

અપીલકર્તાઓ માટે મેસર્સ કે. એલ. મહેતા એન્ડ કંપની માટે મુકુલ રોહતગી, ધ્રુવ મહેતા, સુશ્રી શાલિની ગુપ્તા અને મોહિત ચૌધરી.

સામાવાળા માટે કે. એસ. ભાટી.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ અરિજીત પસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.
પરવાનગી આપવામાં આવી.

પંજાબ નેશનલ બેંક, (ત્યારબાદ તેને 'એમ્પ્લોયર' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) જોધપુર ખાતેની રાજસ્થાન વડી અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવે છે, જેમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અહીં સામાવાળા કરુણાના આધારે નિમણૂક મેળવવાનો હકદાર છે.

પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:-

સામાવાળાના પિતા તા.૦૩. ૧૨. ૧૯૯૯ પર એમ્પ્લોયર-બેંકના ચોથા વર્ગના કર્મચારી તરીકે કામ કરતી વખતે મૃત્યુ પામ્યા હતા, તેમની પાછળ તેમની માતા-વિધવા, બે પુત્રો અને એક પુત્રીને છોડી ગયા હતા. તા.૦૫/૦૧/૨૦૦૦ ના રોજ , મૃતક-કર્મચારીની વિધવાએ તેના મોટા પુત્ર (અહીં સામાવાળા) વતી અનુકંપા આધારે નોકરી માટે બેંકમાં રજૂઆત કરી હતી.

તા.૧૦/૦૩/૨૦૦૦ અને તા.૧૭/૦૩/૨૦૦૦ પર વિનંતી આ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે મૃતકના પરિવારને કોઈ આર્થિક મુશ્કેલી ન હતી અને સામાવાળાના પિતાના મૃત્યુ પછી તેમને નોંધપાત્ર રકમ મળી હતી. સામાવાળા દ્વારા રાજસ્થાન વડી અદાલતમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. તા.૧૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૩ ના આદેશ દ્વારા, રિટ પિટિશનને દયા આધારીત નિમણૂક માટે સામાવાળાના કેસને તાત્કાલિક ધ્યાનમાં લેવા અને તેને યોગ્ય નોકરી પ્રદાન કરવાના નિર્દેશ સાથે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. આ આદેશને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં પડકારવામાં આવ્યો હતો. આ આક્ષેપીત ચુકાદા દ્વારા તે અરજીને રદ કરવામાં આવી હતી. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે મૃત કર્મચારીના વારસદારો દ્વારા પ્રાપ્ત નિવૃત્તિ લાભોને દયા આધારીત નિમણૂક માટેની અરજીને નકારી કાઢવાનો આધાર બનાવી શકાતો નથી.

અપીલના સમર્થનમાં અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વડી અદાલતનો અભિગમ ખોટો છે. જ્યારે મૃતક-કર્મચારીના વારસદારોને મળેલી રકમના સંદર્ભમાં દયા આધારીત નિમણૂકનો ઉદ્દેશ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે છે, ત્યારે તે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોઈ નાણાકીય મુશ્કેલી નથી. સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ગ્રેયુઈટી, પ્રોવિડન્ટ ફંડ વગેરે જેવી રકમની દયા આધારીત નિમણૂક કરવાની છે કે કેમ તે પ્રશ્ન નક્કી કરવા માટે કોઈ સુસંગતતા નથી. એ જોવાનું છે કે અનુકંપા આધારિત નિમણૂક એ ભરતીનો સ્ત્રોત નથી પરંતુ યોગ્યતા પર અરજીના ખુદા આમંત્રણ પર કરવામાં

આવતી નિમણૂકો સંબંધિત જરૂરિયાત માટે માત્ર એક અપવાદ છે. મૂળભૂત હેતુ એ છે કે સંબંધિત કર્મચારીના મૃત્યુ પર તેનો પરિવાર આજીવિકાના સાધનોથી વંચિત ન રહે.તેનો ઉદ્દેશ પરિવારને અચાનક આર્થિક કટોકટીમાંથી બહાર નીકળવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે.

જેમ કે હરિયાણા રાજ્યમાં જોવા મળ્યું હતું અને ઓ. આર. એસ. વિ. રાણી દેવી અને અબ્ર. (જે. ટી. ૧૯૯૬ (૬) એસ. સી. સી. ૬૪૬), એ તરફ ધ્યાન દોરવાની જરૂર નથી કે દયાના આધારે નિમણૂક માટે સંબંધિત વ્યક્તિનો દાવો તે જગ્યા પર આધારિત છે કે તે મૃત કર્મચારી પર નિર્ભર હતો. સખત રીતે આ દાવાને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અથવા કલમ-૧૬ના આધારસ્તંભ પર સમર્થન આપી શકાતું નથી. જો કે, આવા કર્મચારીના પરિવારમાં અચાનક સર્જાયેલી કટોકટીના આધારે આવા દાવાને વાજબી અને સ્વીકાર્ય માનવામાં આવે છે જેણે રાજ્યની સેવા કરી છે અને સેવામાં મૃત્યુ પામે છે. તેથી જ સત્તાવાળાઓ માટે નિયમો, નિયમો ઘડવા અથવા આવા વહીવટી આદેશો જારી કરવા જરૂરી છે જે કલમ ૧૪ અને કલમ-૧૬ની કસોટીમાં ટકી શકે. દયા આધારીત ધોરણે નિમણૂકને અધિકારની બાબત તરીકે દાવો કરી શકાતો નથી. મૃત કર્મચારી દ્વારા આપવામાં આવતી સેવાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લીધા વિના તમામ પ્રકારની જગ્યાઓ પર ડાઈ-ઇન હાર્નેસ યોજના લાગુ કરી શકાતી નથી. રાણી દેવીના કેસમાં (ઉપરોક્ત) એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અનુકંપા ધોરણે

નિમણૂક સંબંધિત યોજના જો તમામ પ્રકારના કેઝ્યુઅલ અથવા એડહોક કર્મચારીઓને લાગુ કરવામાં આવે, જેમાં એપ્રેન્ટિસ તરીકે કામ કરતા લોકો પણ સામેલ છે, તો તેને બંધારણીય આધારો પર ન્યાયી ઠેરવી શકાય નહીં. ભારતીય જીવન વીમા નિગમ વિરુદ્ધ આશા રામચંદ્ર આંબેડકર (શ્રી) અને અબ્ર. (૧૯૯૪ (૨) એસ. સી. સી. ૭૧૮) એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે, જ્યારે તેના સંબંધમાં ઘડવામાં આવેલા નિયમો આવી નિમણૂકોને આવરી લેતા નથી અને તેના પર વિચાર કરતા નથી, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતો અને વહીવટી ટ્રિબ્યુનલો અનુકંપાપૂર્ણ આધારો પર નિમણૂકો કરવા માટે સહાનુભૂતિપૂર્ણ વિચારણાઓ દ્વારા પ્રેરિત આશીર્વાદ આપી શકતા નથી. તે ઉમેશ કુમાર નાગપાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્યમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું. (૧૯૯૪ (૪) એસ. સી. સી. ૧૩૮) કે જાહેર સેવાની નિમણૂકમાં નિયમ તરીકે અરજીઓ અને યોગ્યતાના ખુલ્લા આમંત્રણના આધારે કડક રીતે થવી જોઈએ. દયા આધારીત ધોરણે નિમણૂક એ ભરતીનો બીજો સ્રોત નથી, પરંતુ સેવામાં પોતાના પરિવારને આજીવિકાના કોઈ સાધન વિના છોડીને જતા કર્મચારીના મૃત્યુની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપરોક્ત જરૂરિયાતનો માત્ર એક અપવાદ છે. આવા કિસ્સાઓમાં તેનો ઉદ્દેશ પરિવારને અચાનક આર્થિક કટોકટીમાંથી બહાર કાઢવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે. પરંતુ દયાના આધારે આવી નિમણૂકો મૃતકના પરિવારની આર્થિક સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને નિયમો અથવા વહીવટી સૂચનાઓ અનુસાર થવી જોઈએ.

માં શ્રીમતી. સુષમા ગોસાઈ અને અન્ય વી. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય (૧૯૮૯ (૪) એસ. સી. સી. ૪૬૮) એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે અનુકંપા આધારિત નિમણૂકના તમામ દાવાઓમાં નિમણૂકમાં કોઈ વિલંબ થવો જોઈએ નહીં. દયા આધારીત ધોરણે નિમણૂક આપવાનો હેતુ પરિવારમાં રોજી કમાવનારના મૃત્યુને કારણે થતી મુશ્કેલીઓને ઘટાડવાનો છે. તેથી, મુશ્કેલીમાં ફસાયેલા પરિવારને મુક્ત કરવા માટે આવી નિમણૂકો તાત્કાલિક પૂરી પાડવી જોઈએ. હકીકત એ છે કે વોર્ડ તેના પિતાના મૃત્યુ સમયે સગીર હતો, જ્યાં સુધી યોજના પોતે જ ખાસ કરીને અન્યથા કલ્પના કરતી નથી, તે જણાવવા માટે કે જ્યારે આવા સગીર મેજર બને છે ત્યારે તેને કોઈપણ સમય અથવા મર્યાદા વિના નિમણૂક કરી શકાય છે. ઉપરોક્ત ઢ્રષ્ટિકોણને કૂલવતી (શ્રીમતી) વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય (૧૯૯૧ સપ. (૨) એસ. સી. સી. ૬૮૯)માં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો હતો અને ભારત સંઘ અને બીજા. વિ. ભગવાન સિંહ (૧૯૯૫ (૬) SCC ૪૭૬). શિક્ષણ નિયામક (માધ્યમિક) અને એન. આર. વિ. પુષ્પેન્દ્ર કુમાર અને અન્ય(૧૯૯૮ (૫) એસ. સી. સી. ૧૯૨); એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે દયા આધારીત નિમણૂકની બાબતમાં કોઈ ચોક્કસ પદ માટે આગ્રહ રાખી શકાતો નથી. શુદ્ધ માનવતાવાદી વિચારણા અને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે જ્યાં સુધી આજીવિકાનો કોઈ સ્રોત પૂરો પાડવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પરિવાર બંને હેતુઓ પૂરા કરી શકશે નહીં, મૃતકના

આશ્રિતોમાંથી એકને નિમણૂક આપવા માટેની જોગવાઈ કરવામાં આવે છે જે નિમણૂક માટે પાત્ર હોઈ શકે છે. જો કે, એ બાબતની કાળજી લેવી જોઈએ કે અનુકંપાળુ રોજગારના આધાર માટેની જોગવાઈ જે સામાન્ય જોગવાઈઓને અપવાદરૂપ છે તે અન્ય વ્યક્તિઓના અધિકારમાં અયોગ્ય રીતે દખલ કરતી નથી કે જેઓ નિમણૂક માટે લાયક હોય અને જે પદ ઉપલબ્ધ હોત તેની સામે નિમણૂક મેળવવા માટે પાત્ર હોય, પરંતુ મૃતક કર્મચારીના આશ્રિતની અનુકંપાળુ આધારો પર નિમણૂકને સક્ષમ કરવાની જોગવાઈ માટે. તે સામાન્ય જોગવાઈઓ માટે અપવાદની પ્રકૃતિમાં હોવાથી તે જે જોગવાઈમાં અપવાદ છે તેને બદલી શકતી નથી અને તેથી મુખ્ય જોગવાઈ દ્વારા આપવામાં આવેલા અધિકારને સંપૂર્ણપણે છીનવીને મુખ્ય જોગવાઈને રદ કરી શકે છે.

યુ. પી. રાજ્ય અને ઓ. આર. એસ. વિ. પારસ નાથ (૧૯૯૮ (૨) એસ. સી. સી. ૪૧૨) એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે નોકરીમાં મૃત્યુ પામેલા સરકારી કર્મચારીના આશ્રિતને નોકરી આપવાનો હેતુ અન્ય કોઈની સરખામણીએ મૃતકના પરિવારને સેવામાં તેમના અણધાર્યા મૃત્યુને કારણે થતી મુશ્કેલીઓને ઘટાડવાનો છે. પરિવારની તકલીફ દૂર કરવા માટે, આવી નિમણૂકો અનુકંપા આધારો પર સ્વીકાર્ય છે, જો કે આવી નિમણૂકો માટે નિયમો હોય. લાંબા સમય પછી અરજી કરવામાં આવે ત્યારે આમાંથી કોઈ પણ વિચારણાઓ કામ કરી શકશે નહીં. તે કિસ્સામાં પણ વિલંબ ૧૭ વર્ષનો હતો.

આ પાસાઓ મણિપુર રાજ્ય વિરુદ્ધ એમ. ડી.રાજાઓદીન (૨૦૦૩ (૭) એસ. સી. સી. ૫૧૧) માં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા હતા. હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય. વિ. અંકુર ગુપ્તા (૨૦૦૩ (૭) એસસીસી ૭૦૪), હરિયાણા રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ વિરુદ્ધ નરેશ તંવર (૧૯૯૬ (૮) એસસીસી ૨૩) અને હરિયાણા રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ વિરુદ્ધ હકીમ સિંહ (૧૯૯૭ (૮) એસસીસી ૮૫).

અન્ય એક બાબત જે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે એ છે કે દયા આધારીત નિમણૂક માટેની પ્રાર્થના સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે નિવૃત્તિના લાભોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ કે કેમ? વડી અદાલતનો મત હતો કે તેને ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ નહીં. આ મત તાજેતરમાં ધ જનરલ મેનેજર (ડી એન્ડ પી. બી.) અને ઓ. આર. એસ. વિ. કુંતી તિવારી અને અબ્ર. (૨૦૦૪ની સિવિલ અપીલ ૧૨૬નો નિકાલ પ. ૧. ૨૦૦૪ પર કરવામાં આવ્યો હતો) માં જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેનાથી વિપરીત છે. તેમાં સ્પષ્ટ રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે રકમને ધ્યાનમાં લેવી પડશે. આ કિસ્સામાં, 'અનુકંપા પર બેંક સેવાની સેવામાં મૃત્યુ પામેલા કર્મચારીના આશ્રિતોની રોજગાર માટેની યોજના' (ટૂંકમાં 'યોજના') નામની યોજના અપીલકર્તા નં. ૧. બેન્ક જે નીચે પ્રમાણે સ્પષ્ટ રીતે પ્રદાન કરે છે:

"પરિવારની નાણાકીય સ્થિતિ"

નોકરીમાં મૃત્યુ પામેલા કર્મચારીના આશ્રિતોને દયાળુ નિમણૂક માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, જો કે પરિવાર પાસે આજીવિકાના પૂરતા સાધનો ન હોય, ખાસ કરીને નીચેની બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને:

((અ) કૌટુંબિક પેન્શન;

(બી) પ્રાપ્ત ગ્રેયુટીની રકમ;

(સી) પી. એફ. માં કર્મચારી/નિયોક્તાનું યોગદાન;

(ડી) બેંક અથવા તેના કલ્યાણ ભંડોળ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ કોઈપણ વળતર;

(ઈ) એલ. આઈ. સી. પોલિસીની આવક અને મૃત કર્મચારીના અન્ય રોકાણો;

(એફ) અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી કુટુંબની આવક;

(ઈ) પરિવારના અન્ય સભ્યોને રોજગારી આપવી;

(જ) કુટુંબનું કદ અને જવાબદારીઓ, જો કોઈ હોય તો, વગેરે.

અત્યંત આદરપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર બેંકના નિયામક મંડળે ઉપરોક્ત યોજનાને મંજૂરી આપી હતી, જે ભારતીય બેંક સંગઠન દ્વારા તમામ જાહેર ક્ષેત્રની બેંકોને વહેંચવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા પર આધારિત

હતી, જે બદલામાં ઉમેશ કુમાર નાગપાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય ૧૯૯૪ (૪) એસ. સી. સી. ૧૩૮ ના કેસમાં આ માનનીય અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદા પર આધારિત છે.. મંજૂરી મળ્યા પછી આ યોજનાને પી. ડી. સી. એલ. ૬/૯૭ સાથે પી. ડી. સી. એલ. ૧૧/૯૯ તારીખ ૧૭. ૪. ૧૯૯૯ દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવી હતી.

સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું હતું કે સમાન સ્થિત વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં બેંક દ્વારા દયા આધારીત નિમણૂકો કરવામાં આવી છે. પરંતુ અપીલકર્તાઓએ દયા આધારીત ધોરણે સામાવાળાની નિમણૂક પર વિચાર ન કરવાને આ આધાર પર વાજબી ઠેરવ્યો છે કે બિન-પેન્શનપાત્ર શ્રેણી સાથે સંબંધિત અન્ય કેસો અને સામાવાળાના કેસથી વિપરીત, અન્ય વ્યક્તિઓ કે જેમને લાભ આપવામાં આવ્યા હતા તેમને કોઈ પેન્શન મળતું ન હતું.

વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા લેવામાં આવેલા અભિપ્રાય અને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવેલા અભિપ્રાયને ટકાવી શકાતો નથી અને વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશ અને ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા બંનેને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે.

જો કે, અમારો ચુકાદો સામાવાળાના કેસને કોઈપણ યોજના હેઠળ અથવા કાયદા અનુસાર કોઈપણ વહીવટી નિર્ણય દ્વારા સહાનુભૂતિપૂર્વક ધ્યાનમાં લેવાના માર્ગમાં ઊભો રહેશે નહીં.

ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર રાખવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.